

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav českých dějin

116 38 Praha 1, Nám. Jana Palacha 2
Tel: (+42) 221619111, (+42) 221619204, fax: (+42) 221619204

Školitelský posudek na doktorskou práci Mgr. Jana Randáka „Ritualizace smrti a umírání v revoluci 1848: kult mrtvých“, Praha FF UK 2006, 446 str.

Předkládaná více jak čtyř set stránková práce je originální dílo. Originální je svým zadáním, originální je v metodě zpracování, originální je ve svých závěrech a originálem zůstane i prozatím i v české historiografii. Mgr. Jan Randák navázal sice na svoji předchozí práci, která zkoumala prameny lidové provenience k revolučnímu roku 1848, ale od obhajoby této diplomové práce, která prokázala její neobyčejné kvality, postoupil o notný kus cesty dále ve směru nového metodologického propracování téměř klasické tematiky českého a středoevropského dějepisectví, tedy revoluce uprostřed 19. století. Jeho nové pojetí této revoluce je netradiční, odvážné a výjimečné. Inspiraci mohl čerpat pouze z moderní zahraniční literatury, která už nejméně jedno desetiletí přináší historicko antropologické, kulturně antropologické a politicko kulturní studie a monografie k tomuto tématu. Zdá se, že se zde také jedná o přirozenou reakci na metodologickou vyčerpanost klasického politického a vojenského dějepisectví k tomuto období, které se vyznačuje už nejméně sto let vyloženě jen nacionalistickými, státoprávními a vojensko policejními přístupy. Nyní tedy po sto padesáti letech od skončení této významné etapy v našich dějinách můžeme revoluci sledovat i z jiných, doposud u nás netematizovaných úhlů pohledů. Hlavní náplní této disertace je konkrétně téma ritualizace smrti a umírání v revoluci a také zcela nové definování ostatních revolučních skutečností a prožitků, například tzv. kočičin, respektive skutečného či symbolického obsazování veřejného prostoru, revoluční slavnosti, konstrukce revolučního oděvu či otázky náboženské symboliky v dobové komunikaci apod. .

Tato disertace si podle mého soudu zaslouží úspěšnou obhajobu především z těchto důvodů:

- 1/ je zcela, jak už bylo výše uvedeno, originálně pojata a je výsledkem zcela nového přemýšlení o uchopení či konceptualizaci notoricky známého tématu;
- 2/ je založena na zcela novém druhu pramenů;

- 3/díky těmto pramenům vidí historickou skutečnost daleko pestřeji a složitěji;
- 4/je pevně metodologicky zakotvena, a tím, že do této metodologické výbavy byly přibrány koncepty sociálních dějin, respektive sociologie, kulturních dějin, dějin mentality a historické antropologie a dějin každodennosti, se vyznačuje nejednostranností výkladu a už vůbec ji nelze vytknout jakákoliv ideologickou zaujatost;
- 5/badatelská pozornost je věnována především člověku, který není pojímán jen jako racionálně jednající individuum, ale konečně také jako objekt, který je vybaven vlastním myšlenkovým a emočním světem a který se ve vzrušené revoluční době mohl konečně zcela svobodně a někdy i nekontrolovaně projevit. Jinými slovy řečeno: životní praxi a individualitě je zde přiznána „svébytná autonomie“. Proto tento koncept není šablonovitý, ale na druhé straně je těžko zařaditelný do jakýchkoliv metodologických škatulek a historických škol;
- 6/disertant je ochoten v každém okamžiku přiznat, že jeho interpretace se nemusí shodovat z dobově a i současně většinovým názorem na věc či problém a že jeho pojetí revoluční kultury může být i značně subjektivní a nakonec je se třeba zmínit, že
- 7/ tato práce má i svoji třetí dimenzi, protože je doprovázena zajímavým ikonografickým materiálem, který významně doplňuje vlastní text.

V Praze, dne 1. dubna 2006

Doc. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.